

Bhopal *

Euroopa Parlamendi resolutsioon Bhopali kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma kodukorra artikli 115 lõiget 5;
- A. arvestades, et 2004. aastal möödub kõigi aegade kõige hullemast tööstuskatastroofist Bhopali suurõnnetusest 20 aastat;
- B. arvestades, et 2. detsembri 1984. aasta öösel lekkis rohkem kui 35 tonni toksilisi gaase Bhopalis asuvast pestitsiiditehasest, mis kuulub USAs asuva Union Carbide Corporation'i (UCC) India harule Union Carbide India Limited'ile (UCIL), ja millest vähemalt 24 tonni oli eriti mürgine metüülsotsüanaat;
- C. arvestades, et järgneva 2–3 päeva jooksul suri enam kui 7 000 inimest ja veel rohkem sai vigastada, ning arvestades, et viimase 20 aasta jooksul on hinnanguliselt 15 000 kuni 30 000 inimest surnud haigustesse, mille põhjustas kokkupuude gaasiga; arvestades, et Madhya Pradeshi valitsuse gaasiõnnetuse ohvritega tegeleva taastusabi osakonna 2003. aasta aruanne näitab, et 2003. aasta oktoobriks oli hüvitist makstud 15 248 korral surmajuhtumi ja 554 895 korral vigastuse või invaliidisuse puhul;
- D. arvestades, et rohkem kui 100 000 inimest, kellel oli kokkupuude gaasiga, kannatavad jätkuvalt selliste krooniliste ja kurnavate haiguste käes, mis oluliselt ei allu ravile, ning seega muudavad neid tihti ühiskonna heidikuteks, kes elavad puuduses ja viletsuses ning keda koheldakse kui "elavaid surnuid";
- E. arvestades, et Union Carbide ilmselgelt ei rakendanud Bhopali tehase rajamisel või toimimisel sarnaseid standardeid kui USAs, sealhulgas puudus Bhopalis ulatuslik hädaolukorra lahendamise plaan või süsteem, mille abil oleks saanud kohalikke kogukondi leketest teavitada, kuigi juba 1982. aastal avaldati sügavat muret Bhopali tehase turvalisuse pärast;
- F. arvestades, et tänaseni mürgitavad Union Carbide'i mahajäetud kemikaalid kohalikku veevarustust, põhjustades vähki ja sünnikahjustusi;
- G. arvestades, et 1999. aastal testitud põhja- ja kaevuvesi näitas õnnetuse toimumiskoha läheduses 20 000 kuni 6 miljonit korda lubatust kõrgemat elavhõbeda taset; arvestades, et veest leiti ka vähki ning aju- ja sünnikahjustusi põhjustavaid kemikaale; ning arvestades, et trikloroeteeni tase (kemikaal, mille puhul on tõestatud kahjustav toime loote arengule) oli 50 korda kõrgem kui seda lubavad USA Keskkonnakaitse Agentuuri turvalisuse nõuded;
- H. arvestades, et sellest ajast kui 2001. aastal ostis Dow Chemicals rohkem kui 10 miljardi dollari eest ära Union Carbide'i, on uued omanikud keeldunud ühelt poolt Bhopali

õnnestuse toimumiskoha puhastamisest, mille tõttu jätkub saastumine, ja teiselt poolt - õnnetuses kannatanutele ravi hüvitamisest;

- I. arvestades, et 20 aastat hiljem ootavad õnnetuse üleelanud ikka veel hüvitist, pädevat meditsiinilist abi ja ravi ning ulatuslikku majanduslikku ja sotsiaalset taastusabi;
 - J. arvestades, et 1989. aastal jõudsid Union Carbide ja selle India haru India valitsusega kõikide kulude katmiseks 470 miljoni dollari suuruse kokkuleppeni, mille kinnitas ka India ülemkohus ja mis koheselt pärast ülemkohtu otsust India valitsusele täies ulatuses välja maksti;
 - K. arvestades, et 470 miljonist dollarist jäi pärast advokaaditasude ja India korrumpeerunud ametnikele pististe maksmist igale katastroofiohvrile järgi naeruväärne 300 dollariline summa, mis ei katnud isegi ravikulusid;
 - L. arvestades, et 2004. aasta juulis otsustas India ülemkohus, et India valitsus peab kannatanute jaoks eraldama täiendavaid hüvitusvahendeid;
 - M. arvestades, et aastate jooksul on 105 000 kannatanule mõeldud summa jagatud viis korda suurema inimeste arvu vahel, kui hukkunute, kannatanute ja vigastatute arv, mille ülemkohus kokkuleppe arvutamisel aluseks võttis, mis on tähendab suurt ülekohut kannatanute suhtes, ja arvestades, et nende tagasihoidlike summade jagamisega alustati alles 1992. aastal;
 - N. arvestades, et India valitsus ei ole võtnud piisavaid meetmeid inimeste kaitsmiseks uute kokkupuudete ja vigastuste eest ning ei ole siiani hinnanud kahju ulatust või välja töötanud taastamiskavasid;
 - O. arvestades, et kompensatsiooni kokkuleppe kohaselt võttis India valitsus enda kanda meditsiiniabi andmise Bhopali elanikele tulevaste haigestumiste korral;
 - P. arvestades, et tervishoiusüsteemi halva kvaliteedi tõttu on pidanud enamus õnnetuse üleelanutest kulutama oma hüvitise erasektoris saadud ravile;
 - Q. arvestades, et vaatamata India ülemkohtu otsusele 2004. aasta mais tagada puhas joogivesi saastatud veega piirkondadele, ei ole Madhya Pradeshi valitsus seda otsust veel täielikult rakendanud;
 - R. mõistes, et nii UCC/Dow kui ka India ja Madhya Pradeshi valitsused ei ole suutnud täita oma kohustusi ja ülesandeid gaasilekke tõkestamisel ning selle tagajärgede likvideerimisel, samuti keskkonna ja vee edasise toksiinide ning ohtlike ainete levimisel tekkiva saastatuse ennetamisel ja peatamisel;
- 1. väljendab siirast kaastunnet lahkunute omastele, samuti neile, kes ikka veel kannatavad gaasiga kokkupuutumise järelmõjude all, ning nõuab ohvritele hüvitise maksmist ja nende paremat ravimist;
 - 2. mõistab hukka asjaolu, et ehkki elanikel pole ikka veel võimalik katta oma igapäevast joogiveevajadust, jätkavad advokaadid arutelu selle üle, kes peaks kandma vastutust õnnetuses kannatanute ees;

3. kutsub India ja Madhya Pradeshi valitsusi üles:
 - a) tagama Bhopali õnnetuse toimumiskohal reostuse tõhusa ja hoolika kõrvaldamise ning koha puhastamise;
 - b) tagama vastavalt ülemkohtu korraldusele kahjustatud piirkonna korrapärase varustamise piisava koguse puhta veega koduse majapidamise tarbeks ning tagama kohase ja kättesaadava tervishoiuteenuse õnnetuse üleelanutele; c) arvutama ümber kannatanutele 1989. aasta kokkuleppe alusel makstud hüvitised ning korvama iga puudujääk vastavalt ülemkohtu 1991. aasta korraldusele;
4. avaldab sügavat kahetsust, et 1989. aasta kokkuleppel Union Carbide'i ja India valitsuse vahel pole kunagi olnud mingit positiivset mõju nendele, kes puutusid kokku gaasiga, kokkulepe ei pööranud mingit tähelepanu ka keskkonnamõjudele;
5. rõhutab, et õnnetuse üleelanute üleüldised jõupingutused saada õiglast kohtumõistmist USA ja India kohtutes on senimaani luhtunud;
6. nõuab sõltumatu uurimise läbiviimist hetkeolukorra kohta Bhopalis, võimalusel ÜRO inimõiguste komisjoni patronaazi all, hõlmates vastavate eriraportööride külaskäike Indiasse, et välja selgitada UCIL/UCC tegevuse ja Bhopali katastroofi mõju põhjavee ja keskkonna reostusele ning seega ka inimõigustele kannatada saanud piirkondades;
7. toetab Maailma Tervishoiuorganisatsiooni poolt 2001. aasta detsembris Keemiaohutuse rahvusvahelise programmi (IPCS) kaudu tehtud algatust, et parandada nii siseriiklikku kui ülemaailmset valmisolekut keemiliste ainetega seotud vahejuhtumiteks ja nendele reageerimiseks õigeaegse hoiatamise süsteemi ning suutlikkuse tugevdamise programmi arendamise kaudu liikmesriikides;
8. toonitab, et halvad töötingimused, igasuguste korralike turvasüsteemide puudumine ja täiesti ebakohane riskianalüüs Bhopali tehases – asjaolud, mis olid hästi teada nii tehase tegevjuhtkonnale kui India ametivõimudele – olid suurõnnetuse toimumise peapõhjused;
9. on arvamusel, et töötervishoiu ja tööohutuse tagamine peaks olema vältimatuks eeltingimuseks kõigile arengumaadesse investeerivatele korporatsioonidele, selleks et vältida sääraseid suurõnnetusi tulevikus;
10. kutsub komisjoni üles leidma võimalusi, kuidas Euroopa Liit saaks aidata õnnetuse toimumiskohal reostust üldiselt ja täielikult kõrvaldada ning vahepealsel ajal varustada joogiveega;
11. tervitab komisjoni õigusloome ettepanekut (KOM(2003)0644), et muuta rohkem teavet kättesaadavaks umbes 30 000 käesoleval ajal kasutusel oleva keemilise aine kohta;
12. teeb oma presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ÜRO inimõiguste komisjonile, India ja Madhya Pradeshi valitsustele ja Dow Chemical Company'le.